

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом липня 2026 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про затвердження Змін до Положення про порядок взаємодії юридичних осіб, що здійснюють операції з оброблення та зберігання готівки, з іншими юридичними особами	74	02.07.2026	Документ вносить зміни до Положення, затвердженого постановою Правління НБУ №28 від 17.03 2020. Зміни переважно стосуються уточнення термінології, а також нюансів надання інкасаторських послуг.	Вдосконалення порядку взаємодії юридичних осіб, що здійснюють операції з оброблення та зберігання готівки, з іншими юридичними особами
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 квітня 2025 року № 43	75	02.07.2026	Зміни було внесено до “ Положення про визначення банками України мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком”. Було продовжено тестовий період розрахунку мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком . Подавати звітність згідно з вимогами Положення банки будуть починаючи зі звітної дати 01 листопада 2026 року (замість 01 серпня 2026 року). Затвердити та запровадити внутрішньобанківські положення для визначення мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком треба до 31 серпня 2026 року (включно) (замість до 31.07 включно).	Продовження тестового періоду розрахунку банками мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком, спрямованого на імплементацію положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 575/2013

Про затвердження Змін до Інструкції про порядок виконання операцій з купівлі інвестиційних монет України в населення	76	03.07.2026	Зміни вносяться до Інструкції затвердженої постановою Правління НБУ від 21 травня 2003 року № 206. Основні зміни було внесено до розділів III та IV. Крім того, було викладено в новій редакції додатки 1 та 2	Приведення нормативно-правового акта у відповідність до законодавства України та вдосконалення порядку виконання операцій з купівлі інвестиційних монет України у населення
--	----	------------	--	---

Про внесення змін до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України та визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України	77	08.07.2026	НБУ узгодив порядок здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи з новим процесом встановлення за результатами SREP підвищених пруденційних нормативів для банків. Ключові підходи до оцінки стійкості збережено. Вона, як і раніше, проводитиметься у три етапи: 1. Оцінка якості активів (asset quality review – AQR) незалежними аудиторами для всіх банків; 2. Екстраполяція результатів AQR для всіх банків (за потреби); 3. Стрес-тестування для банків за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями (для найбільших банків). Для банків, що проходять оцінку лише за двома етапами, – скасовуються вимоги про визначення необхідних рівнів нормативів достатності капіталу за результатами оцінки стійкості. Натомість ці результати безпосередньо враховуватимуться в підвищених пруденційних нормативах за результатами SREP. Для банків, що проходять оцінку стійкості за трьома етапами, – необхідні рівні нормативів достатності капіталу затверджуватимуться на рівні, який відповідатиме більшому із двох значень: розрахунковому необхідному рівню, визначеному за результатами стрес-тестування, або загальним вимогам до капіталу (OCR, Overall Capital Requirement) за результатами SREP. Водночас, оптимізовано процес оцінки стійкості, а саме: • банки мають забезпечити досягнення необхідних рівнів достатності капіталу до кінця року, в якому здійснювалася оцінка стійкості, й утримувати їх до кінця наступного року, у якому за результатами наступної оцінки банку будуть затверджені інші необхідні рівні; • і тільки в разі недосягнення банком необхідних рівнів достатності капіталу до кінця року або їх порушення надалі – банки мають скласти і виконати програми капіталізації/ реструктуризації. Для урахування європейських підходів, зміни також передбачають визначення за результатами оцінки стійкості необхідного рівня коефіцієнта левериджу (LR). Водночас, запровадження відповідної вимоги відтерміновано в часі.	Узгодження з нормами ЄС процедур та методології наглядових інструментів ризикорієнтованого банківського нагляду і макрофінансової стабільності.
--	----	------------	---	---

Про внесення змін до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану	78	08.07.2026	Зміни було внесено до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджених постановою Правління НБУ від 25 лютого 2022 року № 23. Так, було уточнено порядок оцінки ризиків та визначення фінансового стану позичальників у період воєнного стану. Крім того, були внесені редакційні зміни зокрема – назву «Фонд Розвитку Підприємництва» було змінено на «Національна установа розвитку». У пункті 2²⁰ термін «юридичні особи під спільним контролем» було змінено на «юридичні особи під спільним контролем / групи пов'язаних контрагентів». Також в пункті 7.1 замість опису територій, на яких можливе тимчасове припинення діяльності банківських підрозділів, додали посилання на перелік таких територій.	Сприяння безпеці та стабільності банківської системи, запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану
Повідомлення «Про практичне застосування Закону України "Про факторинг"»	№ 33-0007/64515	10.07.2026	Документ визначає, як фінансові компанії мають розпорядитися своїми ліцензіями – зберегти право на факторинг чи перейти на кредитування, і які обмеження виникають за кожного із цих сценаріїв. Від обраного шляху залежить, чи зможе компанія надалі працювати зі споживачами, купувати борги за споживчими кредитами та поєднувати факторинг з іншими фінансовими послугами. До ухвалення Закону про факторинг ринок небанківського фінансування функціонував за правилами, які дозволяли фінансовим компаніям поєднувати в одній ліцензії широкий перелік послуг (факторинг, кредитування, надання гарантій, фінансовий лізинг) без чіткого розмежування залежно від того, хто є клієнтом – споживач (фізична особа, яка отримує послугу для особистих потреб) чи суб'єкт господарювання. Це створювало ситуацію, за якої компанії, що формально мали ліцензію на факторинг, фактично здійснювали діяльність, близьку до споживчого кредитування, зокрема купували право вимоги за кредитними договорами, укладеними із фізичними особами. Законом про факторинг запроваджено окреме правове регулювання відносин факторів, клієнтів і боржників та відмежовано факторинг як окремий вид фінансової послуги від суміжних операцій – купівлі-продажу права вимоги за кредитними, лізинговими та іншими договорами.	У зв'язку з уведенням у дію 30.07.2026 Закону України від 03.06.2025 № 4466-IX "Про факторинг"
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	№79	13.07.2026	НБУ з 15 липня 2026 року дасть змогу операторам поштового зв'язку, експрес-перевізникам та іншим міжнародним транспортним перевізникам України переказувати іноземну валюту за кордон для оплати митних платежів, податків, зборів та інших обов'язкових платежів, пов'язаних з увезенням посилок на територію ЄС. Пом'якшення стосуватиметься міжнародних поштових та експрес-відправлень з України та інших країн, послуги з доставки яких надають українські оператори-перевізники. Зміни пов'язані з тим, що з 01 липня 2026 року Рада Європейського Союзу скасувала звільнення від мита на посилки вартістю до 150 євро, упровадивши фіксоване мито за кожну товарну категорію.	Пом'якшення обмежень у зв'язку зі змінами у законодавстві ЄС

Повідомлення «Про надання рекомендацій з питань фінансового моніторингу»	№ 25-0010/65703	14.07.2026	Лист – роз'яснення для банків включає детальні рекомендації щодо протидії схемам ухилення від сплати податків та легалізації тіньових доходів. Регулятор закликав фінустанови жорсткіше виявляти так звані «скрутки» (зустрічні потоки) та компанії-оболонки, а результати цієї роботи враховуватиме під час нагляду. За даними НБУ та Держфінмоніторингу, зловмисники використовують механізм «скруток» для штучного зменшення податкових зобов'язань (зокрема, з ПДВ) або незаконного отримання відшкодування з бюджету. Регулятор рекомендує банкам з метою розуміння реальної суті діяльності клієнта, використовуючи ризик-орієнтований підхід, встановлювати інформацію про: • спосіб реалізації продукції імпортером та/або його контрагентами (з метою формування розуміння, хто є кінцевим споживачем продукції, що імпортується); • наявність торгового майданчика або найменування інтернет-магазину, сайту, через які здійснюється торгівля продукцією; • наявність торговельно-складських приміщень, інших ресурсів, достатніх для ведення задекларованої господарської діяльності тощо.	Забезпечення виконання вимог фінансового моніторингу
--	-----------------	------------	--	--

Про внесення зміни до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану	№80	15.07.2026	Зміни було внесено до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджених постановою Правління НБУ від 25 лютого 2022 року № 23. Документ було доповнено новим підпунктом наступного змісту : 11. Банк / відповідальна особа банківської групи під час застосування вимог підпункту 10 пункту 30 глави 7 розділу II Положення № 196 / підпункту 1 пункту 3 глави 3 розділу II Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 червня 2012 року № 254, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 липня 2012 року за № 1178/21490 (зі змінами), протягом періоду дії воєнного стану та 365 календарних днів після його припинення чи скасування має право не включати до вирахувань з основного капіталу 1 рівня банку / основного капіталу 1 рівня кредитно-інвестиційної підгрупи банківської групи балансову вартість непрофільних активів, отриманих у власність із 31 грудня 2021 року, у вигляді житлової нерухомості, що утримується більше двох років, та/або іншого нерухомого майна, що утримується більше одного року, за одночасного дотримання таких умов: 1) нерухоме майно не розташоване на території, зазначеній у Переліку, щодо якої в Переліку не визначена дата припинення можливості бойових дій / завершення бойових дій / завершення тимчасової окупації; 2) від дати, станом на яку здійснена оцінка такого нерухомого майна, до першого числа місяця, в якому здійснюється розрахунок основного капіталу 1 рівня банку / основного капіталу 1 рівня кредитно-інвестиційної підгрупи банківської групи, минуло не більше ніж 12 місяців; 3) нерухоме майно до дати його визнання в балансі банку не перебувало у власності цього банку та не є об'єктом, створеним внаслідок поділу / виділу частки з об'єкта нерухомого майна чи об'єднання об'єктів нерухомого майна, що перебував / перебували у власності цього банку."	Сприяння безпеці та стабільності банківської системи, запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану в Україні
---	-----	------------	---	---

Про затвердження Змін до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу	№81	15.07.2026	НБУ розширив перелік способів верифікації банками клієнтів – фізичних осіб для цілей фінансової інклюзії, а також надав право здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів комерційним агентам банку фінансової інклюзії у порядку, визначеному Положенням про здійснення банками фінансового моніторингу. Зокрема, Національний банк визначив такі особливості порядку ідентифікації та верифікації клієнта: • під час верифікації надання можливості пред'явити оригінал документа третьою особою (супроводжуюча чи довірена особа) або за допомогою працівника банку, який здійснює верифікацію, якщо клієнт не може його пред'явити самостійно; • згода клієнта на проведення фотофіксації може бути засвідчена з використанням аудіо / відеозапису в разі неможливості засвідчити її власноручним або електронним підписом. Відповідно до норм Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку фінансової інклюзії в Україні" банк фінансової інклюзії отримав можливість залучати комерційного агента для встановлення вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією та здійснювати ідентифікацію та верифікацію в порядку, визначеному Положенням про здійснення банками фінансового моніторингу.	Сприяння поглибленню фінансової інклюзії.
Про внесення зміни до рішення Правління Національного банку України від 23 листопада 2017 року № 752-рш	№ 212-рш	15.07.2026	НБУ розширює перелік бенчмарк – облігацій внутрішньої державної позики, за рахунок яких банки мають змогу покривати частину обсягу обов'язкових резервів. Із 16 липня 2026 року до переліку бенчмарк-ОВДП додано ОВДП з ідентифікаційним номером UA4000239073, перше розміщення якого Міністерство фінансів України здійснило 07 липня 2026 року.	Підтримка активності банків на аукціонах Міністерства фінансів України із розміщення ОВДП, що важливо для забезпечення фінансування державного бюджету виключно на беземісійній основі.

Про затвердження Змін до Публічної пропозиції Національного банку України на укладення Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України	№ 214-рш	22.07.2026	Цим рішенням на депозитарні установи покладено нові санкційні обов'язки за операціями з облігаціями зовнішніх державних позик (ОЗДП) і уточнено фінансові наслідки прострочення оплати послуг центрального банку. Зміни стосуються депозитарних установ, які обслуговують ОЗДП через рахунок депозитарію Національного банку в іноземному депозитарії, а також інших клієнтів банку за Єдиним договором банківського обслуговування. За операціями з ОЗДП, що проходять через рахунок депозитарію Національного банку за кордоном, депозитарна установа тепер має невідкладно повідомляти центральний банк про кожен виявлений факт застосування санкцій до свого депонента чи клієнта, а також до його кінцевого бенефіціарного власника або власника істотної участі. Отримані відомості банк передає іноземному депозитарію, у якому відкрито рахунок. Виняток становлять санкції держави-агресора - вони не породжують обов'язку повідомлення. Доведеться враховувати, в тому числі, й санкційний режим юрисдикції, де зареєстрований іноземний депозитарій, та його внутрішні документи. Змінюється і глибина скринінгу: перевірити потрібно буде не лише власника рахунку, а й ланцюжок до кінцевого бенефіціарного власника. Рішення № 214-рш також уточнює ціну прострочення оплати послуг центрального банку - до суми боргу додається індексація на інфляцію, три відсотки річних і пеня у подвійному розмірі облікової ставки Національного банку за кожен день прострочення, без піврічного обмеження, яке діяло раніше. Прострочення понад 30 днів дає банку право в односторонньому порядку розірвати договір за конкретною послугою, без звернення до суду і без окремого попередження - клієнт вважається попередженим самим фактом прострочення.	Посилення санкційного контролю за ОЗДП
Про затвердження Змін до Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок	№82	23.07.2026	Документом було уточнено вимоги до документів об'єкта перевірки та подовжено строк складання звіту до 35 робочих днів. Новації стосуються банків та інших осіб, нагляд за якими здійснює Національний банк. Документи для інспекційної групи мають бути викладені українською мовою, точними й достовірними, без виправлень і розбіжностей із офіційними джерелами, а іноземні - супроводжуватися перекладом бюро перекладів (за вимогою керівника групи - ще й нотаріальним) і легалізацією документів іноземних органів. Водночас регулятор отримав право спиратися на інформацію з обмеженим доступом від державних органів та інших осіб, зібрану поза самою перевіркою. Строк складання звіту подовжено з 30 днів до 35 робочих днів, тобто приблизно до 49 календарних днів. Якщо звіт містить обставини, виявлені вже після довідок про перевірку, Національний банк надсилає його електронною поштою із супровідним листом, а керівник об'єкта перевірки повинен протягом п'яти робочих днів повідомити про ознайомлення й одночасно може подати обґрунтовані заперечення. Якщо повідомлення не надійде вчасно, звіт вважається доведеним до відома об'єкта перевірки незалежно від того, чи ознайомився з ним керівник фактично.	Вдосконалення порядку проведення НБУ інспекційних перевірок

Про застосування до ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ПЕРЕМОГА" заходу впливу у вигляді відкликання ліцензії на здійснення діяльності із страхування	№ 219-рш	24.07.2026	Було встановлено встановлено факт здійснення страховиком ризикової діяльності, що загрожує інтересам його страхувальників та/або інших кредиторів. Ознакою такої діяльності стало невідображення та викривлення в інформаційних системах страховика даних, які містяться в договорах та інших первинних документах.	Забезпечення стабільності фінансового ринку
Про застосування до ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АСКО ДС" заходу впливу у вигляді віднесення страховика до категорії неплатоспроможних та відкликання ліцензії на здійснення діяльності із страхування	№ 220-рш	24.07.2026	За результатами здійснення безвиїзного нагляду за діяльністю СК "АСКО ДС" встановлено, що страховик не виконав зобов'язання щодо подання до Національного банку плану відновлення діяльності та плану фінансування.	Забезпечення стабільності фінансового ринку
Про затвердження Змін до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг	83	30.07.2026	НБУ унормував порядок виконання надавачами платіжних послуг дебетового переказу коштів без згоди платника (примусового списання / стягнення коштів), у тому числі для погашення податкового боргу. Зокрема, йдеться про випадки недостатності / відсутності коштів на рахунку платника на момент прийняття надавачем платіжних послуг платника відповідної платіжної інструкції. Зокрема НБУ: - удосконалив процедуру накопичення коштів на рахунку платника в разі їх відсутності або недостатності для виконання платіжної інструкції стягувача з метою підвищення ефективності процедури виконання платіжних інструкцій стягувача; - посилив вимоги щодо необхідності заповнення обов'язкового реквізиту "Код платника / фактичного платника / платника за послугою з переказу коштів" під час сплати платником податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів.	Вдосконалення нормативної бази
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	84	30.07.2026	Зміни стосувались випадків розкриття банківської таємниці їх було внесено до: - Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці, затверджених постановою Правління НБУ від 14 липня 2006 року № 267. - Положення про таємницю фінансової послуги, затвердженого постановою Правління НБУ від 15 грудня 2023 року № 163 - Положення про таємницю страхування, затвердженого постановою Правління НБУ від 19 грудня 2023 року № 166.	Приведення нормативних актів у відповідність до законодавства України